

2020-07-16
I2020/01984/US**Infrastrukturdepartementet**

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att analysera och redovisa vilken funktion tåg färjeförbindelsen mellan Trelleborg och Tyskland har för en långsiktigt hållbar transportförsörjning

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Trafikverket att i enlighet med vad som anges under rubriken Uppdraget analysera och redovisa vilken funktion tåg färjeförbindelsen mellan Trelleborg och Tyskland har för en långsiktigt hållbar transportförsörjning, men även redogöra för möjliga åtgärder för tåg färjetrafiken som är långsiktigt motiverade ur ett transportförsörjningsperspektiv. Redovisningen ska särskilt beakta trafikens betydelse ur ett beredskaps- och redundansperspektiv.

Trafikverket ska vid genomförandet av uppdraget inhämta synpunkter från relevanta aktörer och myndigheter.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 15 januari 2021.

Uppdraget

I uppdraget ingår bland annat att analysera industrins behov av järnvägsfärjetrafik samt belysa vilka förutsättningar det finns för utvecklingen av godstrafik på järnväg via Trelleborgs hamn. I analysen ska också redovisas förutsättningarna för passagerartåg att nyttja tåg färjeförbindelsen. Trafikverket ska dessutom redovisa Trelleborg hamns respektive tåg färjeoperatören Stena Lines förutsättningar för att tillhandahålla den järnvägsinfrastruktur som krävs för att kunna upprätthålla en järnvägsfärjeförbindelse även i framtiden.

Trafikverket ska vidare redovisa tågfarjetrafikens betydelse ur ett beredskaps- och redundansperspektiv för person- och godstransporter samt totalförsvarsperspektiv. Trafikverket ska särskilt beakta ett scenario där tågtrafik över Danmark inte är möjligt på grund av ett långvarigt avbrott.

Med utgångspunkt i analysen ska Trafikverket även redogöra för vilka åtgärder som skulle kunna vidtas av olika aktörer för att järnvägsfarjetrafik långsiktigt ska kunna bedrivas.

Skälen för regeringens beslut

Transportsektorn har stor betydelse för att upprätthålla samhällets funktionalitet såväl i fred som vid kris och i krig. Samhällsviktiga transporter måste kunna genomföras även vid samhällsstörningar. Transporter kan även vara avgörande för att minska påverkan av en störning. Transporter är nödvändiga för att tillgodose Försvarmaktens olika behov, bidra till samhällets funktionalitet och värna civilbefolkningen genom att bland annat säkerställa försörjning av livsmedel, läkemedel och drivmedel.

Regeringen beslutade i juni 2018 om en nationell godstransportstrategi (dnr N2018/03939/Ts). I strategin anger regeringen att det utifrån ett sårbarhetsperspektiv är viktigt att det finns flera olika väl fungerande transportvägar mellan Sverige och grannländerna och att möjligheten att kunna använda ersättningsystem för att upprätthålla säkerhet och redundans bör ses över. För att underlätta klimatsmarta resor med tåg ut i Europa uppdrog regeringen i juli 2019 åt Trafikverket att utreda förutsättningarna för att upphandla nattåg till flera europeiska städer. Regeringen uppdrog samtidigt åt Trafikanalys att se över om det kan bli enklare att boka utlandsresor med tåg. Uppdragen redovisades i april 2020.

Tågfarjeförbindelsen mellan Trelleborg och Tyskland utgör en viktig och central transportled för både person- och godstrafik. Förutsättningarna att bedriva kostnadseffektiv konventionell tågtrafik som går över Trelleborgs hamn och där tåget körs ombord på en specialdesignad tågfarja med destination Tyskland har diskuterats under en längre tid. Bakgrunden till diskussionen har främst varit de bristande ekonomiska förutsättningarna att bedriva en konventionell tågtrafik. För ungefär 30 år sedan transporterades cirka 200 000 järnvägsvagnar per år över Trelleborg och i dagsläget ligger siffran på cirka 15 000–17 000 vagnar per år. Merparten av det gods som i dagsläget går över Trelleborg utgörs av stålvaror som producerats av SSAB.

Tidigare bedrevs även tåg färjetrafik mellan Ystad och Swinouscie i Polen av det polskkontrollerade rederiet Unity Line, men den trafiken upphörde från den 1 januari 2019. Rederiet Stena Line har under våren 2020 tillkännagivit att rederiet från mars månad inte längre avser bedriva färjetrafik mellan Trelleborg och Sassnitz i Tyskland vilket får till följd att den tåg färjetrafik som där bedrivits sedan 1909 nu upphört.

I dagsläget är det i Sverige endast från Trelleborg det finns tåg färjeförbindelse till kontinenten. Vid störningar i järnvägstrafiken på Öresunds förbindelsen, i Danmark eller i norra Tyskland är den enda fungerande tågtransportleden tåg färja via Trelleborg till Rostock. Tåg färjeförbindelsen bidrar därför till en långsiktigt hållbar transportförsörjning, bland annat genom att uppfylla särskilda behov för industrin och bidrar till ett mer robust transportsystem ur ett beredskaps- och totalförsvarsperspektiv.

I tåg färjetrafiken finns även en potential att öka överflyttning av godstrafik från lastbilstransporter till tågtransporter vilket skulle ha en positiv inverkan på klimat och miljö samt bidrar till att uppfylla de av riksdagen beslutade transportpolitiska målen och klimatmålen. Dessutom är en ökad överflyttningspotential en del i den nationella godstransportstrategin.

Regeringens anser mot ovannämnda bakgrund att det behövs ett underlag som redogör för de infrastrukturmässiga förutsättningarna för att kunna upprätthålla en tåg färjetrafik till och från Trelleborgs hamn.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Niklas Lundin

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/SSK

Försvarsdepartementet/MFI

Finansdepartementet/BA

Miljödepartementet/KL och ME

Näringsdepartementet /BSÄ

Trelleborgs hamn

Stena Line